

Predmet: Sanski Most II

Viši sud u Beogradu – Odeljenje za ratne zločine

Broj predmeta: K. Po2 4/21

Krivično delo: ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 142, st. 1 KZ SRJ

Optuženi: Branko Basara i Nedeljko Aničić

Branioци: adv. Branko Lukić, branilac opt. Branka Basare

adv. Brankica Majkić, branilac opt. Nedeljka Aničića

Tužilaštvo za ratne zločine: Snežana Pavlović-Pejić

Sudsko veće: sudija Vladimir Duruz, predsednik veća

sudija Vinka Beraha-Nikićević, članica veća

sudija Vera Vukotić, članica veća

Glavni pretres: 28.06.2021.

Optužnica

Optuženi se terete da su u saizvršilaštvu izvršili krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva na način da su za vreme oružanog sukoba u tadašnjoj Republici Bosni i Hercegovini, vođenog između pripadnika oružanih snaga srpske, hrvatske i bošnjačke nacionalnosti, optuženi Branko Basara kao komandant 6. sanske brigade VRS i Nedeljko Aničić kao komandant štaba TO opštine Sanski Most, oba članovi Kriznog štaba Opštine Sanski Most, kršili pravila međunarodnog humanitarnog prava tako što su jedinice koje su im bile podređene učestvovalе u oružanim napadima na naselja koja nisu bila naseljena srpskim stanovništvom (a u nameri raseljavanja), ubistvima, protivpravnim zatvaranjima, napadima na civile i civilna naselja, fizičkim povređivanjem. Optuženi su bili u stanju uračunljivosti, bili su svesni da aktivnostima njihovih jedinica mogu biti izvršena krivična dela i na to su pristali, pa su tako njihove podređene jedinice izvršile:

1. **Protivpravna zatvaranja i fizičko povređivanje** dana 25.05.1992. godine, kada je policija u sadejstvu sa jedinicama SOS-a i drugim jedinicama vojske 6. sanske brigade počela hapšenje po kućama civila muslimanske i hrvatske nacionalnosti koji su bili opštinski funkcioneri, politički aktivisti SDA, intelektualci iz Sanskog Mosta, među kojima i AB, AV, AG, AD, AĐ, AE, AŽ, AZ, AI, AJ, AK, AL, ALj, AM, koji su dovedeni u prostorije Stanice javne bezbednosti, gde su podvrgnuti ispitivanju, a nakon što je vojska uhapsila prvog predsednika Stranke demokratske akcije AN, odvela ga u selo Magarica, u komandu 6. sanske brigade, gde je bio pretučen, a potom odveden u radio-stanicu „Sana“ gde mu je naređeno da čita već pripremljen tekst u kom „priznaje“ da su mu oči otvorili oficiri i vojnici srpskih oružanih snaga i da su za svu tugu i bol nanesenu muslimanskom narodu isključivo krivi Muslimani koji nisu imali sluha da pruže ruku srpskom narodu koji je svoju velikodušno pružao, kojim tekstom je pozvao Muslimane da se predaju srpskoj vojsci i da predaju svo ilegalno i legalno naoružanje

srpskim vlastima, kao i da ne nasedaju na priče muslimanskih i hrvatskih ekstremista, jer će to dovesti do masovnog stradanja nedužnog naroda, te je nakon pročitnog teksta odveden u Stanicu javne bezbednosti, gde je zajedno sa drugima zatvoren u pritvorsku jedinicu i gde su neki od njih psihički i fizički zlostavljani, premeštani, držani i premlaćivani u garažama zvanim „Betonirka“ i ponovo vraćani u Stanicu javne bezbednosti, da bi do avgusta meseca 1992. godine bili prebačeni u logor na Manjaču, svi osim verskih službenika – AJ i AK – koji su ostali zatočeni u Stanici javne bezbednosti, a koji su potom ubijeni i čija tela su ekshumirana i identifikovana na lokalitetu „Lugovi – Trnava“;

2. **Napad na civilno stanovništvo i civilno naselje** kada su u toku noći 26.05.1992. godine, nakon što su se artiljerijske jedinice 6. sanske brigade stacionirale na reonu Magarica, Dabra i Kruhara, a 1. i 4. pešadijski bataljon blokirali naselja Mahala, Otoka i Muhići, na način da su raspoređeni duž magistralnog puta Ključ–Prijeđor i desnom obalom reke Sane, suprotno pravilima Međunarodnog humanitarnog prava 7, 8, 9, 13. i 14. uz IV Hašku konvenciju o zakonima i običajima rata na kopnu iz 1907. godine, otpočeli artiljerijski napad sa lokaliteta Magarica i Dabra na blokirana nebranjena naselja Muhići, Otoka i Mahala u kojima se nalazilo civilno stanovništvo i koji je trajao najmanje 12 sati, kojom prilikom su privatne kuće i drugi civilni objekti zapaljeni, a civilno stanovništvo, zbog straha za svoje živote, prisiljeno da se skriva i boravi u podrumskim prostorijama svojih kuća sve do ulaska pešadije;

3. **Protivpravna zatvaranja i fizičko povređivanje** dana 27.05.1992. godine, a nakon što su jedinice 6. sanske brigade i interventne jedinice „Crnog Đorđa“ i Srpskih odbrambenih snaga (SOS) ušle u naselja Mahala, Muhići i Otoka i otpočele pretrese kuća iz kojih su bez razloga i nezakonito isterivale zatečene civile, decu, žene i muškarce, prisiljavale ih pod pretnjom vatrenim oružjem da se moraju kretati prema Dašićima i Krkojevcima, kao mestima određenim za skupljanje stanovništva, gde su držani pod stražom naoružanih vojnika, bez hrane i vode celi dan, a odatle prevezeni i nezakonito zatvoreni u prostorije Osnovne škole „Narodni front“ i Sportske dvorane, koji su pretvoreni u zatočeničke objekte, kojom prilikom je isterano iz svojih kuća i zatvoreno gotovo svo stanovništvo Mahale, Muhića i Otoka, a civili ANJ i AO koji su se na putu prema Dašićima izdvojili iz kolone ubijeni su – tela su ekshumirana i identifikovana u masovnoj grobnici „Greda I“;

4. **Ubistva** dana 27.05.1992. godine kada je prilikom pretresa, isterivanja stanovništva i odvođenja prema sabirnim centrima grupa vojnika ispred kuće (...) ubila AP, a nakon što su u kući pronašli i iz skloništa isterali zatečene civile, u njih su pucali iz automatske puške i ubili AR, AS, AT, AČ, AU, AF, AH i njegovu gravidnu suprugu AC, čija tela su ekshumirana i identifikovana u masovnoj grobnici „Greda I“;

5. **Ubistva i protivpravna zatvaranja** kada je dana 27.05.1992. godine, u naselju Otoka, naoružana grupa vojnika nezakonito lišila slobode civile AČ i AĐ, dovela ih do kuće AŠ, gde su iz kuće isterali sve zatečene civile, nakon čega je jedna grupa vojnika

AŠ, njegovu suprugu i snahu odvela u pravcu Krkojevaca, a druga grupa vojnika odvela i ubila civile AČ, AĐ i BA, koji su ekshumirani i identifikovani u masovnoj grobnici „Greda I“;

6. **Napad na civilno stanovništvo i civilno naselje** kada je dana 31.05.1992. godine artiljerija 6. sanske brigade, stacionirana kod Osnovne škole u Kljevcima, suprotno pravilima Međunarodnog humanitarnog prava 7, 8, 9, 13. i 14. uz IV Hašku konvenciju o zakonima i običajima rata na kopnu iz 1907. godine, otpočela neselektivno granatiranje nebranjenih civilnih sela Vrhpolje i Hrustovo, koja su se već nalazila u okruženju naoružanih i za napad spremnih vojnika, kojom prilikom je veliki broj porodičnih kuća i pratećih objekata zapaljen i porušen, a što je nateralo civile da zbog straha za svoje živote zaklon potraže u podrumskim prostorijama i garažama, sve dok u sela nije ušla pešadija;

7. **Ubistva** dana 31.05.1992. godine, nakon što je vojska ušla u nebranjeno selo Hrustovo, kada su u garažu koja se nalazila u kući (....) gde je bilo skriveno oko 37 civila, uglavnom žena i dece, ubacili eksplozivnu napravu od čije eksplozije su ubijeni BG, BD, BĐ, BE, BT, dete BZ, BI, BJ, dete BK, BL, BLj, BM, BN, BNj, BO, BP, BR, BS, BT i BĆ, koji su ekshumirani i identifikovani u masovnoj grobnici „Hrustovo I – Kukavice“;

8. **Ubistva i protivpravna zatvaranja** kada je dana 31.05.1992. godine, nakon što je vojska ušla u nebranjeno zaseok Begići, svo zatečeno civilno stanovništvo dovela pred kuću BU, gde su žene i decu zatvorili u kuću, a muškarce povelj preko njive zvane „Vinogradine“ prema Vrhpoljskom mostu, da bi, dolaskom do klanice pored mosta na reci Sanici, VV ubio civile BF i BH, dolaskom na raskrscopicu u Vrhpolje ubio civila BU, na magistralnom putu prema Sanskom Mostu ubio civila BC, dolaskom na Vrhpoljski most ubio civila BČ, a zajedno sa drugim vojnicima na Vrhpoljskom mostu ubijao civile na način da su im naredili da se skinu i skaću sa mosta, te dok su padali u vodu pucali su u njih i tako ih ubijali, među kojima i BĐ, BŠ, VA, VB, VG, VD, VĐ, VE, VŽ, VZ, VI, VJ, VK i VL, koji su ekshumirani i identifikovani u masovnoj grobnici „Vrhpoljski most I i II“;

9. **Ubistva** kada je dana 01.06.1992. godine, a nakon što su se stanovnici Hrustova okupili na Keranjskom groblju radi sahrane poginulih u garaži porodice (....) artiljerija 6. sanske brigade počela granatirati, zbog čega su se sklonili u obližnju kuću, vlasništvo VLj, nakon čega ih je opkolila vojska i ispred kuće odvojila žene od muškaraca, a nakon što su dovedeni i drugi muškarci iz sela, njih oko 100, svi su odvedeni na Vrhpoljski most, gde su ih razdvajali po grupama, pa su tako:

a) njih oko 25, među kojima su bili i VM, VN, VNj, VO, VP, VR, VS, VT, VĆ, VU, VF, VH, VC, VČ, VD, VŠ, GA, GB, GV, GD, GĐ i GE, odveli u pravcu Tomine i ubili, čija tela su ekshumirana i identifikovana u masovnoj grobnici „Tomina – Markovići“;

b) njih preko 20, među kojima su bili i GŽ, GZ, GI, GJ i GK, odveli prema Tomini – Gornjoj Tramošnjoj i ubili, a čija tela su ekshumirana i identifikovana u masovnoj grobnici „Gornja Tramošnja – Jankov Do“;

10. **Protivpravna zatvaranja** kada su njih preko 20 odveli pred Stanicu javne bezbednosti i predali policiji koja ih je zatvorila u garažu zvanu „Betonirka“, među kojima su bili i GL, GLj, GM, GN, GNj, GO, GP, GR, GS, GT, GĆ, GU, GF, GH, GC, GČ, GŽ, GŠ i DA, gde su premlaćivani i izgladnjivani, da bi avgusta meseca 1992. godine, zajedno sa drugima iz zatočeničkih objekata Sanskog Mosta, transportovani u logor „Manjača“ na Manjači;

11. **Ubistva, protivpravna zatvaranja i raseljavanje** kada dana 01.06.1992. godine u Hrustovu vojnici isteruju iz kuća civile i pod pretnjom oružja vode ih u pravcu Sanskog Mosta, da bi dolaskom na Vrhpoljski most razdvojili muškarce od žena i dece, koje su sproveli u selo Tomina, a potom u zatočenički objekat „Krings“ u Sanskom Mostu, odakle su ih proterali sa teritorije opštine, a muškarce ubili, među kojima i DB, DV, DG, DĐ, DE, DT i DZ, čija tela su ekshumirana i identifikovana u masovnoj grobnici „Vrhpoljski most – II“;

12. **Ubistva** kada su dana 01.06.1992. godine u Hrustovu, nakon što su DI i DJ, zajedno sa medicinskom sestrom DK, pušteni od strane vojske koja se nalazila u selu da svojim putničkim vozilom prevezu u Dom zdravlja u Sanski Most ranjene DL i dete DLj, kojom prilikom su povezli i decu DK, te dolaskom na Vrhpoljski most zaustavljeni od strane vojnika koji su se nalazili na Vrhpoljskom mostu, isterani iz vozila koje im je oduzeto, te su žene i deca, u pratnji zatečenog doktora, odvezeni u Dom zdravlja, a DI i DJ zadržani i ubijeni, čija tela su ekshumirana i identifikovana u masovnoj grobnici „Vrhpoljski most II“;

13. **Ubistva i protivpravna zatvaranja** kada u periodu od 31.05.1992. godine do 04.06.1992. godine u selu Hrustovo vojska nastavlja sa pretresom kuća i „čišćenjem terena“, kojom prilikom zatečeno civilno stanovništvo isteruje iz kuća, te jedan broj odvodi u zatočeničke objekte u Sanskom Mostu, a preko 50 civila ubija na različitim lokacijama u selu, među kojima su i DM, DN, DNj, DO, DP, BS, DR, BNj, DS, BP, DT, DĆ, DU, DF i BR, koji su ekshumirani i identifikovani u masovnoj grobnici „Hrustovo – I“, te DH, DC, DČ, ZŽ, DŠ, ĐA, ĐB, ĐV, BG, ĐG, BĆ, ĐD, ĐE, ĐT, koji su ekshumirani i identifikovani iz pojedinačnih grobnica u selu, ĐZ, ĐI, ĐJ, ĐK, ĐL, ĐLj, ĐM, ĐN, ĐNj, ĐO, ĐP, ĐR, ĐS, ĐT, ĐĆ, ĐU, ĐF, ĐH, ĐC i ĐČ, koji su ekshumirani i identifikovani iz masovne grobnice „Vrhpolje – polje“;

14. **Ubistva i protivpravna zatvaranja** kada nakon granatiranja 31.05.1992. godine vojska ulazi u selo Vrhpolje, gde vrši pretrese i pod pretnjom oružjem iz kuća i mesta na kojima su se skrivali isteruje svo zatečeno civilno stanovništvo i nakon što ga okuplja u centru sela, naređuje da selo moraju napustiti i ići u pravcu Tomine, a pre polaska kolone sa zaprežnih kola su izdvojili i odmah počeli udarati kundacima po svim delovima tela EŽ, EŠ, GČ, EA, EB, EV i EG, koje su, nakon što su isterani stanovnici napustili selo, ubili i čija tela su ekshumirana i identifikovana u masovnoj grobnici „Gornja Tramošnja – Jankov Do“;

15. **Ubistva** kada su dana 31.05.1992. godine iz kolone civila iz sela Vrhpolja,

koja se kretala u pravcu sela Tomina, nakon što su kolonu zaustavili na Vrhpoljskom mostu, vojnici izdvojili 7 muškaraca civila, od kojih su ED, EĐ, ET, EZ i EI ubili i čija tela su pronađena u masovnoj grobnici „Gornja Tramošnja – Jankov Do“, a telo EJ u grobnici „Vrhpoljski most – III“, dok se civilu EK od tada gubi svaki trag;

16. **Protivpravna zatvaranja i raseljavanja** dana 31.05.1992. godine nakon što su po nalogu vojske zatečeni civili sela Vrhpolja, koji su isterani iz svojih kuća, osim izdvojenih muškaraca u selu i na Vrhpoljskom mostu, bez prtljaga koji se nalazio u kolima, isterani u selo Tomine, gde su bili prisiljeni potpuno obespravljeno boraviti oko mesec dana, da bi ih dana 05.07.1992. godine proterali iz Tomine u zatočenički objekat Hala „Kriings“ u Sanskom Mostu, a odatle kamionima u Trnopolje u Prijedoru, odakle su teretnim vozom transportovani za Doboj i gde im je naređeno da pešače u pravcu Gračanice, do teritorije pod kontrolom Armije BiH;

17. **Ubistva** – kada nakon 31.05.1992. godine pa nadalje vojska i dalje vrši pretrese i čišćenje po selu Vrhpolje, da bi pronađene i otkrivene muškarce civile ubili, među kojima i VLj, EL, ELj, EM, EN i ENj, koji su ekshumirani i identifikovani u pojedinačnim grobnicama u selu Vrhpolje;

18. **Ubistva** – kada dana 25.06.1992. godine, nakon što je vojska ponovo vršila pretres i pregled terena sela Hrustovo i Vrhpolje, došla je u zaselak Kenjare gde je svo zatečeno civilno stanovništvo isterala iz kuća na sredinu sela i odvojila muškarce od žena i dece, pa ženu i decu puštaju kućama, a muškarce odvođe u kuću (...) u Kljevcima, da bi ih sutradan 26.06.1992. godine odveli na lokalitet Kasapnice, zatvorili ih u kuću (...) u koju su počeli ubacivati bombe i pucati u nju iz vatrenog oružja, a potom su je zapalili, kojom prilikom su ubili EO, EP, ER, ES, ET, EĆ, EU, EF, EH, EC, EČ, ED, EŠ, TA, TB, TV, TG i TD, dok su svedok TĐ i TE uspeli pobeći kroz prozor, da bi vojska ŽE pronašla i predala u Stanicu javne bezbednosti, od kada mu se gubi svaki trag;

19. **Napad na civilno stanovništvo i civilno naselje**, kada je u periodu od 23.07.1992. godine do 25.07.1992. godine, artiljerija 6. sanske brigade, suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava 7, 8, 9, 13. i 14. uz IV Hašku konvenciju o zakonima i običajima rata na kopnu iz 1907. godine, vršila neselektivno granatiranje nebranjanih sela Stari Majdan, Stara Rijeka i Briševo, koja su se nalazila u okruženju vojnika 6. sanske brigade i 5. kozarske brigade iz Prijedora, kojom prilikom su privatne kuće i drugi civilni objekti zapaljeni, što je nateralo civile da zbog straha za svoje živote, borave u neuslovnim prostorijama, sve dok ih nije isterala pešadija 6. sanske brigade, koja je ušla u sela;

20. **Ubistva**, kada je od 23.07.1992. godine do 25.07.1992. godine, vojska 6. sanske brigade otpočela pešadijski napad na nebranjena sela Briševo, Stara Rijeka i Stari Majdan, kojom prilikom su palili kuće i isterivali civilno stanovništvo iz kuća, vršili pretrese i oduzimanje lične imovine, te zatečeno stanovništvo premlaćivali i psihički i fizički zlostavljali i na različite načine mučili i ubili civile muškarce i žene, među kojima su i ŽZ, ŽI, ŽJ, ŽK, ŽL, ŽLj, ŽM, ŽN, ŽNj, ŽO, ŽP, ŽR, ŽS, ŽT, ŽĆ, ŽU, ŽF, ŽH, ŽC, ŽČ, TŽ, ŽŠ, ZA, ZB, ZV, ZG, ZD, ZĐ, ZE, ZT, ZI, ZJ, ZK, ZL, ZLj, ZM, ZN, ZNj, ZO, ZP, ZR, ZS, ZT, ZĆ, ZU, ZF, ZH, ZC, ZČ, ZD, ZŠ, IA, IB, IV, IG, ID, IĐ, IE i IŽ, koji su

ekshumirani i identifikovani u pojedinačnim grobnicama u Briševu i Staroj Rijeci, kao i IZ, IJ, IK, IL, ILj, IM, IN, INj i IO, ekshumirani i identifikovani u masovnoj grobnici „Stari Majdan – Stara Rijeka“;

21. **Protivpravna zatvaranja** – najmanje dana 25.07.1992. godine u selu Briševo, dok je vojska koja je ušla u selo ubijala, palila kuće, isterivala iz kuća, te premlaćivala i psihički i fizički zlostavljala stanovništvo, muškarce isterane iz kuća ili uhvaćene u šumi i drugim mestima na kojima su se zbog straha za život skrivali, uhvatili, te odveli i zatvorili u zatočenički objekat „Kringa“ u Sanskom Mostu, gde su oko mesec dana boravili na golom betonu, bez osnovnih uslova za život, i gde su ispitivani i premlaćivani, među kojima i IP, IR, IS, IT, IĆ, IU, IF, IH, IC, IČ, IDž, IŠ, JA i JB;

22. **Ubistva** – dana 01.08.1992. godine, vojska je nastavila sa pretresom muslimanskih sela na levoj obali reke Sane, pa je dolaskom u selo Lukavice, isterala svo zatečeno civilno stanovništvo iz kuća, gde su odvojili muškarce od žena i dece, a potom 14 civila muškaraca porodice (...) odveli nadomak sela i ubili, među kojima JV, JG, JD, JĐ, JE, JŽ, JZ, JI, JK, JL, JLj, JM, JN i JNj, koji su ekshumirani i identifikovani u masovnoj grobnici „Lukavice“.

Glavni pretres se održava u odsustvu optuženog Nedeljka Aničića. Stalni sudski veštak dr Zoran Stanković naveo je da je Komisija veštaka obavila medicinsko veštačenje optuženog Aničića, za kog je utvrdila da je procesno nesposoban zbog svog zdravstvenog stanja, imajući u vidu da je star 94 godine i da je pretrpeo nekoliko moždanih udara, koji su doveli do trajne oduzetosti jedne strane tela, da ne vidi na jedno oko i da ima prekide misaonog toka. Napomenuo je da je veštačenjem, koje je naložio Sud BiH tokom 2017. godine, takođe utvrđeno da je optuženi trajno procesno nesposoban.

Nakon izlaganja sudskog veštaka, sudsko veće je odbacilo optužnicu u odnosu na optuženog Nedeljka Aničića.

Iznošenje odbrane optuženog Branka Basare

Optuženi Branko Basara negirao je izvršenje krivičnog dela za koje se tereti. U celosti je ostao pri odbrani koju je izneo 18. septembra 2019. godine pred sudijom za prethodni postupak Višeg suda u Beogradu – Odeljenja za ratne zločine. Objasnio je da ga je Krajiški korpus u oktobru 1991. godine postavio za komandanta 6. sanske brigade VRS. Tada je bio u penziji, po činu pukovnik. Između njega kao komandanta brigade, i političkog rukovodstva Sanskog Mosta dolazilo je do sporova. Nije bilo kasarne, pa su borci bili kod svojih kuća, i za svaki zadatak je morao da vrši mobilizaciju. Kada je brigada 3. aprila 1992. godine došla na područje Sanskog Mosta, bila je razmeštena po srpskim selima, a štab komande je bio u mestu Lušci Palanka. Zadatak brigade je bio da sprečava međuetničke sukobe stanovništva. Sa Nijazom Halilovićem, koji je u to vreme bio kapetan u TO, obišao je sva okolna muslimanska sela i oni su obećali da vojsku neće napadati, i tako je bilo sve

dok u Sarajevu nije napadnuta kolona JNA. Tada je iz Krajiškog korpusa dobio naređenje da se izvrši razoružavanje stanovništva u muslimanskim selima. Po dobijanju naređenja, pozvao je sve viđenije ljude iz tih sela, obavestio ih je o obavezi razoružavanja i dao im je rok od 10 dana da to učine tako što će oružje predati MUP-u ili najbližoj vojnoj jedinici. Ubrzo je od MUP-a dobio informaciju da se to skoro uopšte ne čini. Odlučio je da se izvrši razoružavanje, i tako je i učinjeno, bez da je iko uhapšen ili privođen. Problem je bilo naselje Mahala u Sanskom Mostu. Tu je bilo „ekstrema“ koji su bili naoružani i oni su razmenjivali vatru sa ranije formiranim SOS-om (Srpske odbrambene snage), koji se nalazio na drugoj obali Sane. Pre nego što se krenulo u razoružavanje, preko svih sredstava informisanja dato je obaveštenje da se žene, deca i stariji ljudi sklone, odnosno da izađu iz naselja u roku od tri sata. Kada je njegova jedinica krenula prema Mahali, gađani su minobacačima. Mahala nije granatirana jer se radi o uskom naselju. Delovalo se „osama“ i „zoljama“. Većina ekstremista se izvukla prema šumi Golaja, gde je bio centar za obuku „Zelenih beretki“. Akcija je trajala oko sat i po, nakon čega su se vojnici vratili u svoj reon. Jedinica nikoga nije zarobljavala ili hapsila. Posle jedinice, u naselje je trebala da uđe civilna policija. Šta se dešavalo nakon što se njegova jedinica povukla, optuženom nije poznato.

Sledeća akcija u kojoj je učestvovala njegova jedinica bila je u mestu Hrustovo. Komandant bataljona, koji je išao prema Hrustovu, prišao je optuženom sa 18 muslimanskih mladića koji su hteli da se pridruže jedinici. Ti momci su ostavljeni u jednoj kući sa četiri borca da ih čuvaju od pripadnika paravojnih jedinica. U međuvremenu je taj bataljon napadnut i u tom napadu su poginula dva vojnika. Revoltirani pogibijom saboraca, vojnici koji su čuvali mladiće ubili su njih 17. Nije tačno da su na tu kuću bacane bombe, jer ih borci nisu ni imali. Četiri vojnika koji su ubili ove mladiće odmah su uhapšeni i oni su osuđeni. Istog dana kod Vrhpoljanskog mosta izdvojeno je 16 Muslimana – njima je naređeno da skaču sa mosta i u njih su pucali. Nije mu poznato ko ih je ubio, jer su do dolaska boraca optuženikove jedinice, počinioci pobjegli.

Optuženi je dobio zadatak da razoruži „Zelene beretke“ koje su se nalazile u šumi Golaja. Šuma je opkoljena u toku noći. Dva pijana borca iz njegove brigade su zarobljena, pa su „Zelene beretke“ pozvale komandanta bataljona da dođe na pregovore ukoliko želi da ih spase. Zarobili su tom prilikom i komandanta bataljona, koji je kod sebe imao plan veze, pa je kapetan Avdić javio da se vojska raspušta jer je akcija završena. Prihvaćeno je da se „Zelenim beretkama“ omogući nesmetan prolaz iz tog područja prema Bihaću. Zarobljeno je još 10 boraca iz optuženikove brigade. Na pregovore oko prolaska „Zelenih beretki“ došao je Avdić, pa je traženo da oni predaju oružje pre odlaska u Bihać. Formirana je kolona, a optuženi je spremio i obezbeđenje kolone. Pozvao je i UNPROFOR, pa su i oni došli, sa tri predstavnika. U formiranoj koloni je bilo 146 pripadnika „Zelenih beretki“, i oni su u pratnji UNPROFOR-a bezbedno stigli u Bihać.

Optuženi je takođe objasnio da je on bio mirnodopski komandant i da nije imao pritvor čak ni za svoje borce, te da nikoga nije zatvarao. Trudio se da preduzme sve kako bi se sprečili

zločini. Ukazao je da se u optužnici navode događaji iz mesta koja se nalaze na desnoj obali Sane, a na tom području njegova jedinica nikada nije vršila razoružavanje. To su na tom području radile neke opštinske strukture i pripadnici SAS, nad kojima nije imao nikakvih ovlašćenja. Po traženju čelnika SDA preselio je jedinicu u Lušci Palanku. Takođe je pomogao da se iz objekta u kom se nalazila muslimaska policija svi bezbedno udalje, jer je dobio najavu da će objekat biti napadnut. Oni su svi bezbedno prešli na drugu obalu Sane.

Ocenio je da je optužnica pripremana za Haški tribunal, da bi se dokazalo da je u Sanskom Mostu izvršen genocid. Stoga su Muslimani pravili masovne grobnice tako što su sve umrle i poginule sa drugih lokacija donosili i sahranjivali u masovnu grobnicu da bi je prikazali kao masovnu grobnicu civila. Kako im to ni Haški tribunal nije prihvatio, tada su nastojali da po svaku cenu nađu nekog odgovornog. Sa optuženim Aničićem nije nikada saradivao, nije sa njim „ni kafu popio“.

Napomenuo je da nije bio član Kriznog štaba – to je osmišljeno kako bi ga nekako povezali sa teritorijom i na tome zasnovali njegovu navodnu odgovornost. Nije bio odgovoran za teritoriju, nije dobijao nikakve naredbe, niti je uopšte i mogao postupati po naredbama Kriznog štaba. Ni jedan njegov izveštaj nije upućen Kriznom štabu, nego je sve slao nadređenom Krajiškom korpusu, i samo je njihove naredbe izvršavao.

Nijaz Halilović je uhapšen po odluci srpskog političkog rukovodstva opštine. U to vreme je bio u Beogradu. Nijazov otac je došao iz Austrije, doneo njegov pasoš i novac za put, pa mu je obećao da će izvući Nijaza i poslati ga za Austriju. Intervenirao je kod generala Talića, pa je po njegovom naređenju iz Manjače izveo Nijaza i jednog doktora. Poveo ih je prema Srbiji, Nijaza u policijskoj uniformi. Na granici nisu hteli da puste doktora kao Muslimana koji je vojno sposoban, ali je ipak uspeo da ih prevede preko granice. Nijazu je dao civilno odelo, kao i novac i pasoš koje mu je otac ostavio, i on je otišao za Austriju. Napominje da ga optužnica tereti za iseljavanje, a on je samo ova dva čoveka izveo iz Bosne.

Naredbe za hapšenje Muslimana izdavao je predsednik opštine koji je u isto vreme bio i predsednik Kriznog štaba. To je bio Nedeljko Rašula. Nikakvih akcija njegova jedinica nije imala sa MUP-om. SJB je mogla samostalno da donosi odluke, pa optuženom nije poznato gde su ljudi zatvarani i odvođeni. Ako su SOS ili TO nešto radile, o tome ga nikada nisu obavestavali. U svim akcijama koje su preduzimate u mestima na desnoj obali Sane nije učestvovala njegova brigada nego opština, TO i SOS ili neki samozvani „specijalci“ koji nisu pripadali nikome.

Njegova brigada učestvovala jedino u borbama u Mahali i Hrustovu, te u šumi Golaja na području Sanskog Mosta. Poznato mu je da je postojao logor „Manjača“, jer je otišao u njega da izvuče Nijaza.

Sledeći glavni pretres zakazan je za 17. septembar 2021. godine, sa početkom u 14:30 časova.